

Finantsinspeksioon

RISKIDE KAJASTAMINE INVESTEERIMISFONDI PROSPEKTIS

Soovituslik juhend on kehtestatud Finantsinspeksiooni juhatuse 12.08.2009 otsusega nr. 1.1-7/33 ja muudetud Finantsinspeksiooni juhatuse 05.02.2018 otsusega nr 1.1-/39.

1. Pädevus

Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi FIS) § 3 kohaselt teostab Finantsinspeksioon riiklikku finantsjärelevalvet finantssektori stabiilsuse, usaldusvärsuse ja läbipaistvuse ning toimimise efektiivsuse suurendamise, süsteemsete riskide vähendamise ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamise eesmärgil, et kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

FIS § 57 lg 1 kohaselt on Finantsinspeksioonil õigus välja anda soovitusliku iseloomuga juhendeid finantssektori tegevust reguleerivate õigusaktide selgitamiseks või finantsjärelevalve subjektide suunamiseks.

2. Reguleerimisala, eesmärk ja kohaldamine

2.1. Eesmärk

2.1.1. Investeeringufondide seaduse (edaspidi IFS) § 73 lg 1 kohaselt koostatakse fondi avalikuks pakkumiseks prospekt, milles tuleb esitada IFS-i 10. peatüki kohaselt avalikustamisele kuuluv teave ja mis peab olema koostatud sellisel, et prospekti kasutajal oleks sellest lihtne vajalikku teavet leida.

2.1.2. IFS § 74 lg 6 alusel on kehtestatud rahandusministri 18. veebruari 2017 määrus nr 16 „Nõuded prospektile ja välisriigi fondi kohta esitatavale lisateabele“ (edaspidi määrus). Teave investeeringufondi prospektis sisalduva fondi riskitaseme kohta on sätestatud määruse §-s 7.

2.1.2. Juhendi eesmärgiks on täpsustada IFS-s ja rahandusministri määruses esitatud nõudeid fondi riskitaseme kohta avaldatava teabe koosseisule ning sisustada fondivalitseja hoolsuskohustus riskide hindamisel ja nende esitamisel fondi prospektis.

2.1.3. Juhend loob eeldused teenuse läbipaistvuse suurenemisele ja aitab teenuse kliendil paremini mõista investimisega kaasnevat riski ning seeläbi mõista paremini teenuse olemust, vastava kutsetegevuse standardit ja head tava, mis omakorda loovad suuremad eeldused võimalike vaidluste vältimiseks õigussuhte raames heas usus õiguste teostamisel ja kohustuste täitmisel.

2.2. Kohaldamisala

2.2.1. Juhend kohaldub fondivalitsejate poolt Eestis registreeritud ja asutatud avalikult pakutavatele investeeringufondide ja pensionifondide prospektide koostamisele.

2.2.2. Juhendi kohaldamisalaks on ennekõike prospektis sisalduv teave, mis peab võimaldama investoritel (sealhulgas potentsiaalsetel investoritel) neile pakutavat investeeringut ning eelkõige sellega seotud riski teadlikult hinnata. Esitatud teave peab olema seotud asjassepuutuva fondi investeeringutega.

2.2.3. Juhendi kohaldamisel tuleb arvestada õigusaktidest tulenevaid nõudeid. Õigusaktidest tulenevate imperatiivsete nõuete korral tuleb lähtuda õigusaktides sätestatust.

Finantsinspeksioon

- 2.2.4. Juhendi kohaldamisel tekkivate rakenduslike ja tõlgenduslike probleemide korral tuleb lähtuda mõistlikkuse põhimõttest, arvestades käesoleva juhendi eesmärki ning toimida heas usus fondivalitsejalt oodatava hoolsusega.

3. Tüüpinvestori kirjeldus

- 3.1. Prospektis esitatakse tüüpinvestori kirjeldus, kellele on fondi osakute pakkumine suunatud, sealhulgas näidatakse ära investori eeldatav kogemus vara investeerimisel, investori eeldatav riskitaluvus ja võimalusel eeldatava investeeringu mõistlik pikkus.
- 3.2. Tüüpinvestori kirjeldamisel fondivalitseja eelnevalt hindab investeerimisfondi investeerimispoliitikast tulenevaid riske ning esitab tüüpinvestori kirjelduse juures ka omapoolse kvalitatiivse hinnangu investeerimisfondi riskisuse kohta (riskitase) ja sisustab selle prospektis.
- 3.3. Tüüpinvestori kirjeldamisel peab fondivalitseja hindama, kas investor on suuteline ise või koos investeerimisnõustaja abiga hindama ja mõistma investeeringuga kaasnevaid riske ning riskide seotust võimaliku saadava kasuga.

4. Üldnõuded riskide esitamisele investeerimisfondi prospektis

- 4.1. Teave pakutava investeerimisfondi, investeeringute olemuse ning fondi varaga tehtavate investeeringute eesmärgi kohta tuleb esitada kujul, mis võimaldab investoril teha igakülgset kaalutud investeerimisotsust ning hinnata tehtud otsuse vastavust investori huvile.
- 4.2. Investeerimisfondi investeerimiseesmärkide kirjelduse juures esitatakse viide investeeringutega seotud riskide täpsemale kirjeldusele.
- 4.3. Investeeringust saadavat võimalikku kasu ei ole lubatud rõhutada, kui prospekti samas kohas ei viidata selgelt investeeringuga seotud riskidele.
- 4.4. Esitav teave ei tohi anda tegelikku ega näilist tagatist investeerimisfondi tulususe või väljamaksete kohta, välja arvatud IFS-s sätestatud tingimustel (nt garanteeritud tootlusega fond).
- 4.5. Riskide kohta esitav teave peab olema õige, täpne, üheselt mõistetav, informatsioon ei tohi olla eksitava sisuga ning sealt ei tohi välja jääda ega puududa midagi, mis mõjutaks oluliselt informatsioonis esitatud andmete sisu või tähendust või nendest arusaamist, lähtuvalt mõistlikkuse põhimõttest.
- 4.6. Prospektis esitatud teave fondi riskitaseme kohta peab olema ajakohastatud.
- 4.7. Riskide esitamisel prospektis võib fondivalitseja lähtuda sellest, et investor on keskmiselt informeeritud, tähelepanelik ja mõistlik, kes teab oma investeerimiseesmärki ning vajadusel küsib lisateavet.

5. Fondi riskide kajastamine prospektis

- 5.1. Prospektis esitatakse fondi riskitase ning kirjeldatakse kõiki investeerimisfondiga seotud võimalikke olulisi ja asjakohaseid riske, mille tõttu võib investori investeeringu väärtus kahaneda. Konkreetse fondi olemusest tulenevaid olulisi riske on soovitatav eraldi rõhutada.
- 5.2. Riskide võimalikkuse, olulisuse ja asjakohasuse määramisel hindab fondivalitseja esitatud riskide mõju investeerimisfondi investeeringutele ning riskide esinemise võimalikku tõenäosust.
- 5.3. Riskide hindamisel lähtub fondivalitseja asjassepuutuva investeerimisfondi tüübist, selle investeerimispoliitikast ja investeerimispiirangutest ning muudest olulistest investeerimisfondi või selle valitsemisega seotud asjaoludest. Sellisteks investeerimisfondi investeerimisega kaasnevateks riskideks võivad olla muuhulgas riskid, mis tulenevad:

Finantsinspeksioon

- otseselt investeerimistegevusest (tururisk, likviidsusrisk, krediidirisk, valuutakursi risk, inflatsioonirisk, turu kontsentratsioonirisk, volatiilsusrisk jmt);
 - õiguskeskkonna võimalikest muutustest (maksurisk, poliitiline risk, muud fondi tegevust puudutavad õigusaktide muudatused jmt);
 - varade hoidmisest (depositooriumi, tagatisagendi või muu vara hoidja maksejõuetuse-, varade hävimise/kadumise- või muu varade väärkasutuse risk jmt);
 - varade hindamisest (reguleeritud turu väliste investeringute õiglase hindamise keerukus, varade suhtes esindusliku noteeringu puudumine jmt);
 - operatsiooniriskidest (tehingu vastaspoole risk, arveldussüsteemirisk, registripidamiserisk jmt);
 - huvide konfliktidest (tehingud fondivalitsejaga seotud isikutega või huvide konfliktide olemasolu selliste isikutega, juhtide ja töötajate konfliktid, motivatsiooniskeemid, sõltumatu varahoidja kuulumine fondivalitsejaga samasse gruppi jmt).
 - fondi ebalikviidsusest (fondi arvel võetud kohustuste täitmise võimatus, osakute tagasivõtmise peatamine jmt.)
- 5.4. Kui fondi tingimuste kohaselt on lubatud sõlmida tuletistehinguid, esitatakse prospektis riskide kirjeldused seotuna tuletisinstrumentide liikidega.
- 5.5. Kui fondi alusvaraks on väärtpaberid, millega kaubeldakse reguleeritud turu väliselt, esitatakse prospektis selliste väärtpaberitega seotud riskide kirjeldus.

6. Lõppsätted

Juhend käesolevas redaktsioonis jõustub alates 05.02.2018. a.